

## Motion till riksdagen 2019/20:3334

av **Camilla Brodin m.fl. (KD)**

# Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

---

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om validering av praktisk kompetens och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan offentliga aktörer och marknadsaktörer för att nå god både offentlig och kommersiell service och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om olika betallösningar, såsom kontanter, kort och sms, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband/fiber över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de icke-statliga regionala flygplatserna och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurserna till upprustning och underhåll av vägar och mindre järnvägsspår på landsbygden bör ökas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att basindustrins rälskapacitet bör prioriteras i den nationella infrastrukturplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten till kombiterminaler och kombitransporter bör tas med i planeringen för regional tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör initiera ett samtal mellan de branscher som har de tyngsta transportbehoven för bättre nyttjande av befintlig infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla regioner i landet ska arbeta strategiskt med utveckling av den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.

## Tabeller

**Tabell 1.** Kristdemokraternas förslag till anslag för 2020 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusentals kronor).

### Anslagsförslag 2020 för utgiftsområde 19 Regional tillväxt

<i>Tusental kronor</i>			
<b>Ramanslag</b>		<b>Regeringens förslag</b>	<b>Avvikelse från regeringen (KD)</b>
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	1 690 637	20 000
1:2	Transportbidrag	454 864	
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 527 024	
	<b>Summa</b>	<b>3 672 525</b>	

**Tabell 2.** Kristdemokraternas förslag till anslag för 2020 till 2022 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljontals kronor).

<b>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt</b>		<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	+20	+20	+20
	<b>Summa</b>	<b>+20</b>	<b>+20</b>	<b>+20</b>

## Kristdemokraternas syn på regional tillväxt

Alla människor ska oavsett bostadsort kunna få del av samhällets grundläggande sociala rättigheter, offentlig service och ges rimliga förutsättningar att försörja sig. Den regionala utvecklingspolitikens främsta uppgift är att bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet. Livskraftiga regioner byggs när människor med kraft och vilja samverkar lokalt i ett underifrånsperspektiv. Eldsjälar som brinner för en idé kan betyda mycket för en bygds utveckling. Kristdemokraterna vill ge dem verktyg så att dessa idéer kan förverkligas.

Kristdemokraternas vision är att hela Sverige, såväl människor som företag, ges goda förutsättningar att växa och utvecklas. Sveriges hållbara tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer människor bor och verkar i.

Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service är avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter.

Regeringen lanserade 2015 Nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 . I strategin beskrivs fyra områden för samhällsutmaningar: demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö och energi samt social sammanhållning.

Kristdemokraterna delar regeringens analys att dessa fyra områden bör adresseras särskilt. En politik bör föras som syftar till att människor, oavsett var i landet de bor, kan ta del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och ges rimliga förutsättningar att försörja sig och utveckla sin omgivning. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Det finns en risk att den urbanisering som man kan se även i Sverige utarmar mindre orters möjligheter att växa och utvecklas. De orter som kan ta tillvara befintliga

invånarens och nyanländas vilja att arbeta och utbilda sig för den lokala arbetsmarknadens behov får större möjligheter att också behålla offentlig och kommersiell service.

## Utveckling av det lokala näringslivet

Det räcker inte med enbart förändringar på arbetsmarknadsområdet för att minska arbetslösheten. Näringslivspolitikerna måste ge stabila, goda och förenklade villkor för fler och växande företag. Det privata näringslivet har varit, är och kommer alltid att vara ryggraden för Sveriges välfärd. Vi anser att de små och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringspolitiken. Skatter och avgifter ska bidra till konkurrenskraft och regelbördan som drabbar företagarna måste kraftigt minskas. Sex av tio företagare ser regler som ett tillväxthinder, och utvecklingen har de senaste åren gått mot ökade kostnader till följd. Nya regler tillkommer, gamla blir kvar.

Basindustrins utveckling har stor betydelse för den regionala tillväxten och jobbskapandet i Sverige, inte minst utanför storstadsregionerna. Basindustrin och omhändertagandet av våra naturtillgångar utgör grunden för det svenska välståndet. Ett konkurrenskraftigt näringsliv och en stark basindustri förutsätter en trygg och säker elförsörjning. Kombinationen av en väl utbyggd baskraft och förnybara källor, har varit gynnsam för Sverige. Om Ringhals två reaktorer läggs ner som planerat, och regeringens skattesmäll mot kraftvärme håller tillbaka utvecklingen av lokal krafttillgång, är det industrin som drabbas. Vi ser redan exempel på hur kapacitetsbristen hindrat lokala investeringar. Kristdemokraterna ser med allvar på utvecklingen, och lägger därför flera förslag som kan förhindra detta. Vi avvisar skattesmällen på kraftvärme och kräver snabbutredning kring möjligheterna att driva vidare Ringhals 1 och 2.

Basindustrins värde för orten där man verkar och det lokala näringslivet kan knappast överskattas. Tillgången till personer med både praktisk och akademisk utbildning är väsentlig för en orts utveckling, på alla områden. Därför bör också regionalt stöd ges till dessa kommuner med utländsk arbetskraft, för att öka attraktiviteten att även bo där med sina familjer. Det ställer ökade krav på kommunernas förmåga att tillhandahålla en god barnsomsorg och skola samt fritidsaktiviteter i samarbete med såväl näringsliv som civilsamhälle.

Kristdemokraterna vill också förenkla skattereglerna för fåmansbolag, värna och utveckla de hushållsnära tjänsterna, garantera enkelt uppgiftslämnande, satsa på förbättrade personaloptioner, underlätta generationsväxlingar i familjeägda företag och förbättra möjligheterna till kapitalförsörjning för små och medelstora företag. Vidare föreslår vi en höjning av den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt, vilket gör arbete och utbildning mer lönsamt och har positiva effekter för företagare. I Kristdemokraternas motion på utgiftsområde 24 Näringsliv finns fler viktiga åtgärder för ett bättre näringslivsklimat.

På landsbygd och i glesbygd finns stora utvecklingsmöjligheter, inte minst inom den snabbväxande besöksnäringen och upplevelseindustrin men också inom produktion av förnybar energi och miljöteknik, småskalig produktion av livsmedel, utveckling av hållbara vattenbruk eller inom skogsnäringen, för att ge några exempel.

Förvaltarskapstanken genomsyrar vår syn på gles- och landsbygdens gemensamma resurser. Vi har ett ansvar inför nästkommande generation att på ett ansvarsfullt sätt vårda och förvalta den miljö och natur vi lever i, så att kommande generationer kan leva i ett hållbart samhälle. En miljö där mångfalden av människor och natur tas tillvara och där grupper, företag och föreningar kan utvecklas. Vi anser att de satsningar som görs inom landsbygdsprogrammet är viktiga för att förbättra förutsättningarna för jobb och tillväxt på gles- och landsbygden.

Men utmaningarna för Sveriges lands- och glesbygd är stora. Den skånska landsbygdsbon möter inte helt oväntat andra utmaningar än den som bor i glesbygden i Norrlands inland. Några landsbygdskommuner lyckas med att bryta vikande befolkningskurvor, andra kommuner åker fortfarande nedåt på den demografiska rutschkanan. Befolkningsminskningen på landsbygden medför negativa konsekvenser för välfärden, men även för infrastrukturinvesteringar och företagande. Kristdemokraterna vill vända den negativa utvecklingen.

Vår landsbygdspolitik, likaväl som vår politik för utsatta stadsområden, syftar till att ge goda förutsättningar för utveckling, främja ett starkt civilsamhälle, bidra till att forma ett gott förvaltarskap, förbättra kommunikationerna, underlätta företagandet och ta bort regelverk som missgynnar de boendes initiativ att starta och driva verksamheter.

Besöksnäringen skulle kunna utvecklas ytterligare ute i landets alla delar, men där krävs satsningar på regionala utbildningar inom yrkeshögskolan och yrkesvux för utbildning och kompetensutveckling inom näringsens olika delar. Många goda lokala utbildningar inte minst för nyanlända har kommit igång på olika håll i landet, där Sprint

i Åre är ett bra exempel med anpassad språkträning för jobb inom hotell- och restaurangbranschen.

Att använda nya svenskars språkkunskaper, och infödda svenskars lokalkännedom, borde vara en bra kombination för att öka de lokala förutsättningarna för en stärkt turism.

## Validering av kompetens

Oavsett var man bor och lever i Sverige, ska varje invånare kunna känna hopp för sin framtid, kunna se sin egen och omgivningens potential för att skapa en värdig tillvaro med egen försörjning. Varje arbetad timme ska vara viktig för den enskildes ekonomi och för samhället.

Vägen dit kan vara validering av erhållen praktisk kompetens, inte endast akademisk. Arbetet med att få snabb och effektiv validering är eftersatt och flera regeringar bär ansvaret för att så lite skett. Nu krävs krafttag för att få valideringen att fungera. De regionala kompetensplattformarna behöver dessutom fler verktyg och ett större handlingsutrymme. I motionen Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad skriver Kristdemokraterna om att främja arbetsintegrerande sociala företag över hela Sverige. Vi föreslår att stöd ges för utveckling av företagen genom att bland annat handledare och verksamhetsledare kan anställas för att kunna ta emot personer som varit arbetslösa en längre tid av olika orsaker.

## Grundläggande service i hela landet

För att hela Sverige ska leva krävs att grundläggande offentlig och kommersiell servicenivå finns tillgänglig i gles- och landsbygdskommuner och i förortsområden. Basal offentlig service ska vara lättillgänglig för alla i landet och vi vill därför underlätta för myndigheter och kommuner att samarbeta kring detta. Ett bra sätt är att upprätta så kallade servicecenter i anslutning till den lokala lanthandeln eller andra etablerade samlingspunkter i landsortssamhällena.

## Rättväsendet – den mest grundläggande samhällsservicen

För att värna tryggheten på landsbygden är det angeläget att polisen har de resurser som krävs för att vara närvarande i hela landet. Kristdemokraterna föreslår betydande satsningar på polisen, vilket redovisas i motionen gällande utgiftsområde 4.

Kristdemokraterna vill se en förstärkning av hela rättsväsendet. Därför såg vi särskilt till att anslaget till Åklagarmyndigheten och Sveriges domstolar höjdes i KD/M-budgeten som riksdagen antog i december 2018. Kostnadsutvecklingen inom domstolarna är emellertid större än de tidigare väntat på grund av en ökad måltillströmning.

Myndigheten bedömer att antalet brottmål kommer öka med 35 procent mellan 2015 och 2022, det totala antalet mål med 25 procent. Trots detta anslår regeringen inte ens hälften av det nödvändiga anslaget. Med regeringens politik kommer domstolarna inte klara av ärendemängden de har att hantera i framtiden. Kristdemokraterna har en annan plan.

När fler insatser görs för att komma åt kriminella kommer fler av dem hamna i domstol. Den allt hårdare kriminaliteten ställer också högre krav på säkerhet för domstolarna, som kommer behöva förbereda sig på att skydda sig från angrepp från kriminella gäng som drabbar alla delar av rättsväsendet. Kristdemokraterna vill också se domstolar på fler platser i Sverige än idag. Sverige har centraliserat vårt domstolsväsende avsevärt de senaste två decennierna. I slutet av 1990-talet fanns 96 tingsrätter, idag finns bara 48. Sverige behöver en satsning på domstolsväsendet. Kristdemokraterna har därför aviserat att vi vill bygga ut Sveriges domstolar. Vi vill satsa 440 miljoner 2020, 450 miljoner 2021 och 560 miljoner 2022 för att bygga upp domstolsväsendet och etablera domstolar på fler platser.

## God tillgång till service

Vi menar att det är viktigt att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig, finansiell och kommersiell service i hela landet.

Servicekontor är ett bra sätt att samla olika myndigheters service så att basala myndighetstjänster finns att tillgå runt om i landet. Regeringen föreslår en välkommen satsning på fler servicekontor. Antalet servicekontor i Sverige föreslås öka från 113 till 140. Av dessa föreslås 23 kontor placeras i större städer eller storstäder medan endast fyra placeras i kommuner ute i landet. Kristdemokraterna anser att denna fördelning är skev och föreslår att, utöver regeringens förslag, ytterligare sju servicekontor placeras i landsbygdskommuner: Pajala, Arjeplog, Åre, Särna, Årjäng, Emmaboda och Hörby. För detta anslår Kristdemokraterna ytterligare 15 miljoner kronor 2020 och 30 miljoner årligen 2021-2022. Anslaget återfinns inom utgiftsområde 2.

På små orter med högt besöksstryck säsongsvist behövs även betalningslösningar som innefattar tillgång till kontanter, till exempel genom att det finns uttagsautomater och möjlighet till kortbetalning. Det är också viktigt att utveckla betalningsmöjligheter via sms eller internet för att åka med kollektivtrafiken eller parkera.

## Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i gles- och landsbygd

Den lokala dagligvarubutiken fungerar ofta som ortens nav. Förutom att invånarna har någonstans att handla det mest nödvändiga, är butiken en träffpunkt som bidrar till social sammanhållning. Och när det väl finns en butik, finns det ofta även tillgång till ombudsservice från post, apotek och Systembolaget. Ett fungerande serviceutbud är många gånger grundläggande för att fler företag ska kunna finnas och utvecklas i bygden.

Den tilltagande urbaniseringen är sannolikt en av de drivande faktorerna bakom att många butiker i gles- och landsbygd fått svårare att investera i sin verksamhet eller tvingats lägga ner. Regeringen införde år 2015 ett särskilt driftstöd för dagligvarubutiker i sårbara och utsatta områden. I dagsläget får ungefär 240 butiker del av stödet. Med tanke på butikernas nyckelroll för att hela Sverige ska leva anser Kristdemokraterna att stödet borde höjas och komma fler till del. Kristdemokraterna utökar därför satsningen och anslår 20 miljoner kronor mer än regeringen årligen 2020-2022. Medlen återfinns under anslag 1:1 inom detta utgiftsområde.

## Myndigheters lokalisering

En viktig förutsättning för regional tillväxt är goda möjligheter för företag och andra verksamheter att verka även utanför storstäderna, liksom tillgång till god offentlig service i hela landet. Närvaro av statlig verksamhet är ofta viktig, då sådan ofta bidrar till mer kvalificerade arbetstillfällen inte bara i den egna verksamheten utan även i andra.

Kristdemokraterna anser att de myndigheter som har sin verksamhet i Stockholmsområdet bör välja lägen utanför de dyraste områdena i Stockholms innerstad. Ytterstadsområden bör i sådan bedömning vara förstahandsalternativet, dels för att hyresnivån där är lägre, dels för att det bidrar till jobb och en mer dynamisk stadsmiljö. Med jobben ges också möjlighet för kringsservice att växa fram, till exempel i form av restauranger, transporter, lager och liknande.



Utlokalisering av myndigheter till andra delar av landet än storstadsområdena har ofta en regionpolitiskt positiv effekt och bör prövas i större omfattning än i dag, även om hänsyn också behöver tas till möjligheten att behålla och rekrytera adekvat personal.

## Bostäder

Bostadssituationen är i många fall svår på både större och mindre orter, något som redan funnits tidigare, men ökat på grund av stor inflyttning av både dem som ännu är asylsökande och dem som fått uppehållstillstånd. En större rotation på bostadsmarknaden måste till för att fler ska kunna välja vilket boende man vill ha, eller överhuvudtaget kunna få en bostad där man faktiskt fått ett jobb.

Enligt SCB ökade byggandet av lägenheter med 22 procent första halvåret 2017 i jämförelse med samma period året innan, vilket innebar ca 37 600 st. Trenden av ökat bostadsbyggande har dock vänt, och för 2019 har bostadsbyggandet minskat med 11 procent jämfört med ifjol. Nästa år väntas byggandet fortsätta nedåt och det är främst siffrorna för bostadsrätter och småhus som faller.

Det krävs en sammanhållen planering av olika funktioner i samhället för att ett boende ska kännas attraktivt för olika målgrupper. Barnfamiljer, singlar, studerande och äldre par – oavsett livssituation ska det finnas boende att tillgå. Den regionala tillväxten är beroende av tillgången till boende av skilda slag: för dem som älskar nära tillgång till naturen eller för dem som vill bo nära service och nöjen.

Förtätning av centrala områden inne i tätorter likaväl som exploatering av mark i kommunernas ytterområden kräver en aktuell bostadsförsörjningsplan och uppdaterade översikts- och detaljplaner.

Svensk bostadsmarknad är i behov av reformer för att tillgången till bostäder ska öka. Det behövs färre hindrande regler, snabbare planprocesser och att fler måste ges möjligheten att äga sitt hem genom startlån, bosparande och förändrade regler för tomträtter. Åtgärder bör vidtas för ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Därför vill Kristdemokraterna bland annat förändra flyttskatter och amorteringskrav, vilket beskrivs närmare under OU18.

## Stöd för särskilda områden

Norra delen av landet har en regional nedsättning av arbetsgivaravgiften som vi kristdemokrater inte längre anser vara nödvändig för att stimulera tillgången till

arbetskraft och anställande av ny personal i företagen. Näringslivet måste konkurrera med kvalitet och mervärden lokalt för att få kvalificerade medarbetare att flytta till en ort och vilja stanna kvar där under ett antal år. Det gäller såväl vissa stadsdelar och tätortsområden som lands- och glesbygd. Transportbidraget däremot har en viktig funktion även fortsättningsvis.

Speciellt viktigt för internationella företag kan vara kommunala insatser som att främja engelskspråkiga klasser i skolan eller internationell skola på orten, liksom tillgången till rekreation och kultur. Att ta tillvara flerspråkighet och kulturell kompetens oavsett om det är inflyttad arbetskraft, asylsökande eller nya svenskar som nyss fått uppehållstillstånd, kräver lokala strategier för utveckling. Att kunna använda regionala strukturfondsmedel för dessa ändamål är viktigt.

Infrastrukturen med god tillgänglighet till flyg och tåg för att kunna resa inom och utom Sverige på ett enkelt sätt är också det en viktig del för att stimulera boende såväl som besökare på möten och fritid.

## Regional utveckling

Från och med 1 januari 2019 har samtliga landsting blivit regioner. Med det följer ett lagstadgat regionalt utvecklingsansvar som bland annat ökar det regionala inflytandet över tillväxtfrågorna. Rätt hanterat kan detta leda till ett starkare tillväxtarbete i hela landet där den lokala kännedomen stimulerar ökad samverkan mellan exempelvis det offentliga, näringslivet och civilsamhället. Mandatet ökar också möjligheten till interregionala samarbeten i tillväxtfrågor. Staten ska ha en lyhördhet mot regioner kring eventuella hinder och oklarheter som de upplever i sitt uppdrag. Många gånger sker informella regionala indelningar inom län eller mellan län och även mellan länder, som till exempel handelsområden mellan Sverige och Norge i Årjäng, Eda eller Strömstad, eller mellan Sverige och Finland i Haparanda och Torneå. Hela Öresundsområdet med samarbeten inom näringslivet i storstadsregionerna Köpenhamn och Malmö är ett annat exempel. Här är det viktigt att hänsyn tas till en regional tillväxtlogik. Att identifiera och undanröja gränshindersproblem ska vara prioriterat då det stärker utvecklingskraften i gränsregionerna. SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, samarbetar med EU:s regionkommitté och har därmed insikt i behoven av internationella kontakter med andra regioner och de goda möjligheter som finns genom samverkan med dessa. Staten behöver också ta ett övergripande ansvar och bättre samordna det statliga stödet från myndigheter som till exempel Tillväxtverket och EU-

fonderna. En nationell samordning skulle säkerställa att de nationella projektmedlen för arbetsmarknads- eller företagsfrämjande insatser inte motverkar varandra.

## Utveckling av den jämlika vården

En viktig del i regionaliseringen är en mera jämlik vård, där människor ska känna sig trygga med att man oavsett var man bor får samma tillgång till behandling och läkemedel. Kristdemokraterna driver kravet att staten ska ta huvudansvar för vården.

Redan idag finns det en rikssjukvård som är hälso- och sjukvård koncentrerad till ett eller två sjukhus i Sverige efter beslut från Socialstyrelsens rikssjukvårdsnämnd, och som föregåtts av diskussioner mellan Socialstyrelsen, universitetssjukhusen och de sex sjukvårdsregionerna.

En sammanhållen vårdkedja med tillgång till rätt vård i rätt tid skapar trygghet för patienten oavsett om vården ges nära bostadsorten eller längre bort i landet. Effektivitet, säkerhet och kvalitet kräver samverkan mellan kommuner och regioner och staten.

I väntan på statligt huvudansvar för vården föreslår Kristdemokraterna andra omfattande reformpaket för att vården ska bli jämlikare och tillgängligare. Regionerna tilldelas utökade resurser. Dessutom föreslås ett riktat stöd till sjukvård i gles- och landsbygd. Ett statligt stöd inrättas för att förbättra anställningsvillkoren för sjukvårdspersonal i gles- och landsbygd. Det ska finnas möjlighet till vistelse på hotell i nära anslutning till förlossningsklinik för de som bor i glesbygden. Kristdemokraterna föreslår 800 miljoner kronor i en allmän resursstärkande satsning på sjukvård i glesbygd samt ytterligare 30 miljoner på patienthotell i områden med stora avstånd. Mer om detta under utgiftsområde 9.

## Goda kommunikationer i hela Sverige

Goda kommunikationer är en förutsättning för att vårt avlånga land ska ha en tillväxt som utvecklar välbefindandet och sysselsättningen. Samtidigt som det i vår tid ställs ökade krav på rörlighet mellan stad och landsbygd är effektiva kommunikationer och transporter viktiga för att företag ska kunna etablera sig på mindre orter runtom i landet.

Det krävs såväl ökad kapacitet för basnäringens tunga transporter på väg, järnväg och till sjöss som ett förstärkt underhåll av vägnätet i glesbygden. Det är också avgörande med förbättrade möjligheter till arbetspendling med både bil och kollektivtrafik och tillgång till flyg inom rimligt avstånd.

Infrastrukturinvesteringar är avgörande för Sveriges framtida utveckling, inte minst för att underlätta människors vardag men också för att minska arbetslösheten och möjliggöra en rörligare arbetsmarknad.

## Digitala segregering

De möjligheter som det digitala samhället för med sig, genom minskad betydelse av geografisk placering – vare sig det gäller en skolklass utbyte med en skola på andra sidan jordklotet, telekomtjänster mellan Europa och Indien eller diagnostisering av sjukdom i Australien med hjälp av röntgenbilder från ett svenskt sjukhus – gör att människor med rätt använd teknologi och tillgång till elektricitet utan avbrott, kan bo och arbeta varsomhelst.

Den digitala segregeringen finns dock, och inte bara mellan stad och land, stor eller liten verksamhet. Den skär snarare mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner eller företagare. Tillgång till bredband/fibernät över hela landet ökar den digitala jämlikheten.

För att antalet arbetstillfällen ska öka både i förorter och på landsbygden, behöver den digitala kompetensen öka hos befolkningen. Idag krävs datakunskap för nästan vilket arbete som helst, och för kontakten med både privata företag och offentliga verksamheter. För att detta ska ske, kan Kristdemokraterna tänka sig att se över möjligheten att göra ett ”digitalt kunskapslyft”. Kunskapslyftet skulle kunna innebära en grundutbildning i hantering av de vanligaste dataprogrammen för personer som inte har den kompetensen och som står till arbetsmarknadens förfogande. Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

När internethandeln ökar, blir behovet av servicepunkter än större, då alla kan handla från nätet och få sina paket levererade till närmsta utlämningsbud eller till och med direkt hem. Det innebär att betydelsen av fungerande vägar för transporter från Postnord och andra fraktfirmer även fortsättningsvis är stor.

I takt med digitaliseringen har den fysiska postgången fått en minskad roll. Samtidigt är det av yttersta vikt att det levereras post i hela landet. Riksdagen har nyligen beslutat om en ny prismodell för portot, men det är troligtvis inte tillräckligt för att vi ska kunna garantera en väl fungerande posthantering i hela landet.

Kristdemokraterna föreslår därför att det tillsätts en utredning som tar ett helhetsgrepp på posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida utveckling och kostnader.

## Konkurrenskraftiga regionala flygplatser

De regionala flygplatserna i Sverige har en stor betydelse för att kommunikationen med Stockholm och andra resmål runt om i Sverige och världen ska fungera. De icke-statliga flygplatserna har svårt att skapa egna konkurrensfördelar. Detta riskerar att stora delar av Sverige går miste om tillväxten genom ökad turism och arbetspendlande som flyget bidrar till. Finansieringen för de små flygplatserna behöver ses över för att skapa långsiktigt hållbara lösningar. Kristdemokraterna vill värna de regionala flygplatserna och deras fortlevnad.

Idag upphandlar staten via Trafikverket flygtrafik på vissa utpekade linjer som inte bedöms som intressanta för kommersiell flygtrafik. I Sverige är det i nuläget endast Trafikverket som får upphandla flyglinjer, inte regioner eller kommuner. Detta innebär att en region eller kommun inte kan upphandla flygtrafik även om kraven för allmän trafikplikt i EU:s lufttrafikförordning är uppfyllda. Däremot har kommuner och regioner som äger lokala flygplatser rätt att stödja dessa via ägartillskott. Detta är en passiv form av stöd som har dålig effekt. Istället för denna typ av stöd borde kommuner och regioner få möjlighet att upphandla regional flygtrafik, vilket innebär att stödet blir ett aktivt stöd som gynnar den regionala utbildnings- och arbetsmarknaden. Flyglinjer upphandlas då till destinationer av stor betydelse för utvecklingen i regionen. Flyg är en form av kollektivtrafik, det är därför naturligt att den kan upphandlas regionalt, i likhet med busslinjer och spårburen trafik.

I andra delar av EU har såväl respektive stat som regioner och kommuner möjlighet att fatta beslut om att upphandla flygtrafik. Det är inte tillfredsställande att denna möjlighet saknas i Sverige, trots att vårt land är ett av de geografiskt mest utsträckta.

## Satsningar på väg- och järnvägsnätet

Kristdemokraterna verkar för att en större andel av person- och godstransporter ska gå på järnväg än på väg.

Järnvägssystemet står i dag inför ett antal utmaningar. Stora delar av den järnväg som i dag används byggdes för en trafik som var mindre, lättare och långsammare. Därför står vi i dag med ett överbelastat järnvägssystem som alltför ofta drabbas av förseningar eller stopp. När godstrafiken blir försenad kan det innebära stora ekonomiska förluster för den basindustri som finns runt om i landet. För att uppnå en högre flexibilitet och bättre punktlighet för såväl person- som godstrafik krävs bättre förebyggande järnvägsunderhåll samt utökad rälskapacitet för speciellt basindustrin.

Utöver vår satsning på drift och underhåll av järnvägen vill vi också öka investeringarna till väg- och järnvägsunderhållet. Detta är en viktig åtgärd för att främja den regionala tillväxten och människors möjligheter att bo och leva i hela landet. För små kommuner på landsbygden är det viktigt att även de mindre järnvägssträckorna ges goda möjligheter att trafikeras. De små järnvägsspårens underhåll bör därför tas i beaktande i infrastrukturplaneringen.

Den mest effektiva åtgärden för att radikalt öka kapaciteten för godstransporter och som dessutom ger lägre transportkostnader är möjligheten till längre och tyngre godståg. Genom att också tillåta tyngre och längre lastbilar går det att minska utsläppen samtidigt som effektiviteten och lönsamheten ökar eftersom längre och tyngre fordon kan frakta mer gods vid ett och samma tillfälle. Att dessa två transportslag kan kombineras genom regionala kombiterminaler för omlastning är viktigt för den regionala utvecklingen.

## Enskilda vägar

Kristdemokraterna anser att de enskilda vägarna har en mycket stor betydelse för Sverige. På landsbygden är det av den allra största betydelse att underhållet av de enskilda vägarna fungerar. Det måste finnas regelverk som skapar möjlighet för tillräckliga resurser för investeringar och underhåll i enskilda vägar. Staten bör utöka sin medfinansiering av de enskilda vägarna.

Väghållningen av de enskilda vägarna fungerar oftast bra och är ett viktigt komplement till de statliga vägarna. Samtidigt är det viktigt att staten sköter om sina egna vägar i hela landet. Kristdemokraterna motsätter sig försök att vältra över statliga vägar till enskilt huvudmannaskap, vilket skulle skada glesbygdens förutsättningar. För att underlätta för Sveriges alla vägföreningar som tar ett stort ansvar för den lokala infrastrukturen ökar vi anslagen för enskild väg med 100 miljoner kronor per år, vilket återfinns under utgiftsområde 22.

## Sjöfartens betydelse för regional utveckling

Den maritima näringen liksom Kristdemokraterna har länge drivit kravet på en ”blå skatt” – en tonnageskatt som möjliggör för rederier att betala i Sverige efter fasta taxor baserade på storleken på fartygen i den av rederiet ägda flottan. Efter många år infördes denna skatt 1 januari 2017 och den beräknas ge bättre villkor för den svenska sjöfarten som nu kommer kunna konkurrera som övriga Europa.

Inlandssjöfarten är väl värd att uppmärksamma och utveckla, då bränsleanvändningen för till exempel pråmfartyg bara är en tredjedel av dieselförbrukningen för en lastbil. Några av våra EU-klassade vattenvägar för inlandstrafik är Göta älv, Väneren och Mälaren.

Samverkan behöver ske mellan de branscher som har de tyngsta transportbehoven för att se den sammanlagda infrastrukturen för transporter och få en mer effektiv användning.

## Bilen – ett redskap för frihet

Bilen är för många en förutsättning för att kunna bo och arbeta där en vill och är för många ett redskap för frihet. Samtidigt måste också de negativa klimateffekterna av vägtrafiken minskas. Kristdemokraternas utgångspunkt är att det inte är bilen som ska bekämpas, utan utsläppen. Därför krävs det långsiktiga och effektiva styrmedel för ökad andel förnybara drivmedel med klimatprestanda, eldrift och effektivare transporter.

De ekonomiska styrmedlen som riktar sig mot vägtrafiken behöver få större precision för att uppfattas som legitima bland befolkningen. Höjda bensinskatter på dem som inte har andra alternativ än bilen leder enbart till omfördelning av pengar från landsbygdsbor till staten men ingen minskning av utsläppen. Ett nytt system för beskattning av vägtrafiken bör därför införas. I dagsläget beskattas den tunga vägtrafikens negativa klimat- och miljöpåverkan samt vägslitage huvudsakligen när bränslet tankas. Priset tas ut direkt vid dieselpumpen. En nackdel med detta system är att kostanden blir olika för olika lastbilar beroende på var de tankar sin diesel. Den som tankat diesel i ett annat land, där drivmedelspriset är lägre, får därmed en lägre körkostnad per mil på de svenska vägarna.

En ny beskattningsmodell bör ta hänsyn till vilken miljöbelastning fordonets körande har i hela trafiksystemet. Modellen måste ta hänsyn till stad och land, trängsel, tid på dygnet samt fordonens miljöpåverkan. Med dagens moderna teknik kan vi skapa en modell som är avsevärt mer rättvis än dagens modell. Om varje fordon har en uppkoppling till ett digitalt trafikövervakningssystem kan man betala skatt månadsvis utifrån vilken zon fordonet har befunnit sig. Fördelen med detta är att vi kan komma bort ifrån dagens överbeskattning av landsbygden samtidigt som vi kan få till en mer styrande beskattning i våra storstäder där trängsel samt miljöbelastning är som störst. Vi kan också arbeta med olika beskattning vid olika tider på dygnet vilket gör att vi även

här kan skapa en större styrning via beskattningen. Fordonstrafiken kommer således att bli mer likvärdig med exempelvis flyget och järnvägen där de ”bästa” avgångstiderna har ett högre värde än de avgångar då resetrycket är lägre. En sådan beskattningsmodell kan först prövas för de tunga godstransporterna och därefter utökas till att även omfatta personbilar. En förutsättning för att modellen ska tillämpas för personbilar är att integriteten kan bibehållas. Endast information om vilken summa den enskilda bilen ska betala ska skickas vidare till myndigheten, inte var bilen befunnit sig.

På kort sikt vill Kristdemokraterna underlätta och förbättra möjligheterna till arbetspendling genom att höja milersättningen för arbetsresor med ytterligare 3,50 kronor per mil, till totalt 22 kr/mil. Detta finansieras till del genom en höjd beloppsgräns för reseavdrag från dagens 11 000 kr till 13 000 kr.

Likaså är det viktigt med en väl utbyggd laddinfrastruktur för elbilar över hela landet. Den vill Kristdemokraterna tillgodose med en ökad satsning på laddinfrastruktur på 75 miljoner per år 2020-2022 (utgiftsområde 22), vilket är 25 miljoner kronor mer än regeringen. Vidare vill Kristdemokraterna ändra lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel så att bensinstationer även kan erbjuda el som alternativt drivmedel. Även yrkestrafiken behöver god tillgång till laddinfrastruktur. Kristdemokraterna riktar en satsning på laddstolpar för lastbilar om 150 miljoner kronor på år 2020-2022, som återfinns under utgiftsområde 22.

## Social ekonomi – social sammanhållning

Den sociala ekonomin utgörs av verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Verksamheten bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ och stiftelser och har allmännyttan eller medlemsnytta som främsta drivkraft.

Den sociala ekonomin bidrar till samhällets utveckling på en rad sätt. Den ger förutsättningar för och skolning i demokratiskt beslutsfattande. Den främjar demokratiska värderingar och stärker därmed det sociala kapitalet lokalt och regionalt. Dess verksamhet bidrar till kvalitet i det regionala utvecklingsarbetet. Den bidrar till privata initiativ och entreprenörskap och uppmärksammar, engagerar och stärker grupper som inte sällan står i utkanten av samhället. I Sverige har olika typer av föreningar, folkrörelser, frivilligorganisationer, lokala grupper etc sedan länge spelat en viktig roll för att skapa sammanhållning och identitet lokalt och regionalt. Något som i sin tur bidrar till ökad hälsa och välbefinnande.



Kristdemokraterna vill ha ett samhälle byggt på tillit mellan människor, något som det sociala kapitalet visar när lokala nätverk byggs för olika ändamål, föreningar växer och ideella krafter samlas. Detta bidrar till en hållbar samhällsutveckling för en större mångfald, jämställdhet, god miljö och näringsverksamheter, och därför behöver alla regioner i landet arbeta för den sociala ekonomins utveckling ur ett strategiskt perspektiv.

För att värna det ideella engagemanget måste staten uppmuntra all form av hjälp. Avdragsrätten för gåvor var en konkret och tydlig åtgärd som dessutom direkt kom många människor till del. Kristdemokraterna gläder sig åt att avdraget har återinförts genom Kristdemokraternas och Moderaternas gemensamma budget. Kristdemokraterna vill nu tillsätta en utredning som syftar till att gåvor till fler typer av organisationer ska berättiga till gåvoskatteavdrag, att den undre beloppsgränsen för varje enskild gåva ska sänkas samt att administrationen ska förenklas för de berörda organisationerna. Kristdemokraterna menar också att taket ska höjas. Detta utvecklas i en annan kristdemokratisk motion om civilsamhällets finansiering.

## Anslagsförändringar

Med syfte att bidra till en levande gles- och landsbygd tillför Kristdemokraterna 20 miljoner kronor utöver regeringens budgetförslag till *Särskilt driftstöd i sårbara och utsatta områden* under anslag 1:1. Kristdemokraterna satsar även 20 miljoner kronor mer än regeringen per år i planen för åren 2021 och 2022.

*Camilla Brodin (KD)*

*Sofia Damm (KD)*

*Hampus Hagman (KD)*

*Magnus Oscarsson (KD)*

*Désirée Pethrus (KD)*

*Jakob Forssmed (KD)*

*Magnus Jacobsson (KD)*

*Kjell-Arne Ottosson (KD)*

*Larry Söder (KD)*